

Број: 06/4-31/25-2020 (Т.Ј.)

Привредна
Комора
Војводине

Подстицаји регионалног развоја АП Војводине 2017-2019. године

Нови Сад, јун 2020. године

Садржај

Увод.....	3
1. Укупни подстицаји регионалног развоја према наменама.....	5
2. Укупни подстицаји регионалног развоја према врсти корисника.....	7
3. Укупни подстицаји регионалног развоја према реализаторима.....	9
4. Укупни подстицаји регионалног развоја према врсти финансијског подстицаја.....	11
5. Укупни подстицаји регионалног развоја према нивоу територијалног усмеравања.....	13

Увод

У циљу убрзања економског раста и креирања доброг пословног окружења за повећање инвестиција, броја запослених и равномернијег регионалног развоја, Република Србија унапређује законски оквир, инфраструктуру и подстиче улагања. Привредни подстицаји, у том смислу, имају важну улогу у развијању погодне климе за капиталне инвестиције и отварање нових радних места.

Ширење улоге региона у циљу њиховог развоја, заснованог на интерном потенцијалу, употпуњено је мерама за привлачење нових компанија и инвестиција.

На афирмацију регионалног развоја, а посебно на његов регулаторни оквир, утицала су два паралелна процеса:

1. транзициони процес националне економије и друштва, у оквиру којег је смањивање регионалних неравномерности постало приоритет;
2. европски интеграциони процеси који су истицали питање децентрализације, регионализације и хармонизације.

Средства за подстицај су намењена реализацији пројеката у области регионалног развоја, а од националног, регионалног и локалног интереса. Према Закону о регионалном развоју, циљеви подстицања регионалног развоја су следећи:

- 1) свеукупни друштвено-економски одрживи развој;
- 2) смањење регионалних и унутар-регионалних диспаратета у степену друштвеног, економског развоја и услова живота, са нагласком на подстицање развоја недовољно развијених, девастираних индустријских и руралних подручја;
- 3) смањење негативних демографских кретања;
- 4) развој економије базиране на знању, савременим научно-технолошким достигнућима, иновативности и организацији управљања;
- 5) развој конкурентности на свим нивоима;
- 6) успостављање правног и институционалног оквира за планирање, организовање, координирање и реализацију развојних активности;
- 7) подстицање међуопштинске, међурегионалне, прекограничне и међународне сарадње у питањима од заједничког интереса и
- 8) ефикасније коришћење домаћих природних ресурса и добара, као и страних ресурса, на републичком, покрајинском, регионалном и локалном нивоу.

Међу бројним и разноврсним институцијама које имају надлежност у области регионалног развоја (кроз законодавну, извршну и стручну партиципацију у спровођењу регионалних мера и подстицаја), јединице локалне самоуправе су један од најважнијих носиоца регионалног развоја, јер је на њима иницијатива да обезбеде сарадњу са окружењем (јавним и приватним сектором) у циљу решавања како локалних, тако и регионалних проблема.

Средства за подстицај регионалног развоја намењена су реализацији пројеката у области регионалног развоја, а од националног, регионалног и локалног интереса. Поменути пројекти се спроводе ради остваривања следећих циљева: развој привредних друштава и предузетништва, подстицање запошљавања, производње, извоза, јачање институција, изградња или обнова економске, енергетске, комуналне, еколошке, саобраћајне и друге инфраструктуре, подстицање научно-истраживачког рада, односно свеобухватни друштвено-економски и уравнотежен регионални развој.

Систем доделе подстицаја је конципиран на такав начин да стимулише највише оне инвестиционе пројекте у сектору производње и услуга који се спроводе у мање развијеним општинама у којима су и најпотребнији.

На основу података Агенције за привредне регистре, а кроз табеларне и графичке приказе, следи јасан и прегледан увид у реализоване подстицаје регионалног развоја, конкретно развоја АП Војводине. Подаци о улагањима у Регион Војводине се односе на временски низ од три године (2017, 2018. и 2019. годину).

Информација о подстицајима развоја АП Војводине, приказана је кроз следеће тематске целине:

1. Укупни подстицаји регионалног развоја према наменама;
2. Укупни подстицаји регионалног развоја према врсти корисника;
3. Укупни подстицаји регионалног развоја према реализаторима;
4. Укупни подстицаји регионалног развоја према врсти финансијског подстицаја и
5. Укупни подстицаји регионалног развоја према нивоу територијалног усмеравања.

Ова информација омогућава целовитије праћење и компаративну анализу улагања ради даљег планирања подстицаја, са циљем снажнијег економског, привредног, културног и политичког развоја АП Војводине, а кроз инвестирање у равномеран и одржив развој војвођанских општина.

1. Укупни подстицаји регионалног развоја према наменама

Вредност укупних подстицаја развоја Региона Војводине у 2019. години износи 25,5 млрд. динара, што је за 4,4% нижа вредност него у претходној години (износила је 26,7 млрд. динара).

Према намени подстицаја у 2019. години, у развој Региона Војводине највише улагања је, као и претходне две године усмеравано у пољопривреду, али у 2019. години мање за 457,9 мил. динара него у 2018. години. Следе улагања у: производњу; подстицање извоза; образовање, науку, културу и спорт; подстицање запошљавања; саобраћајну инфраструктуру; научно-истраж. рад и развој, док су најмањи подстицаји у сегменту социјалне заштите, кадровских и људских ресурса, еколошке инфраструктуре, изградње и јачања институција и просторног планирања и високоградње. У 2019. години је изостало улагање у реструктурирање привредних субјеката.

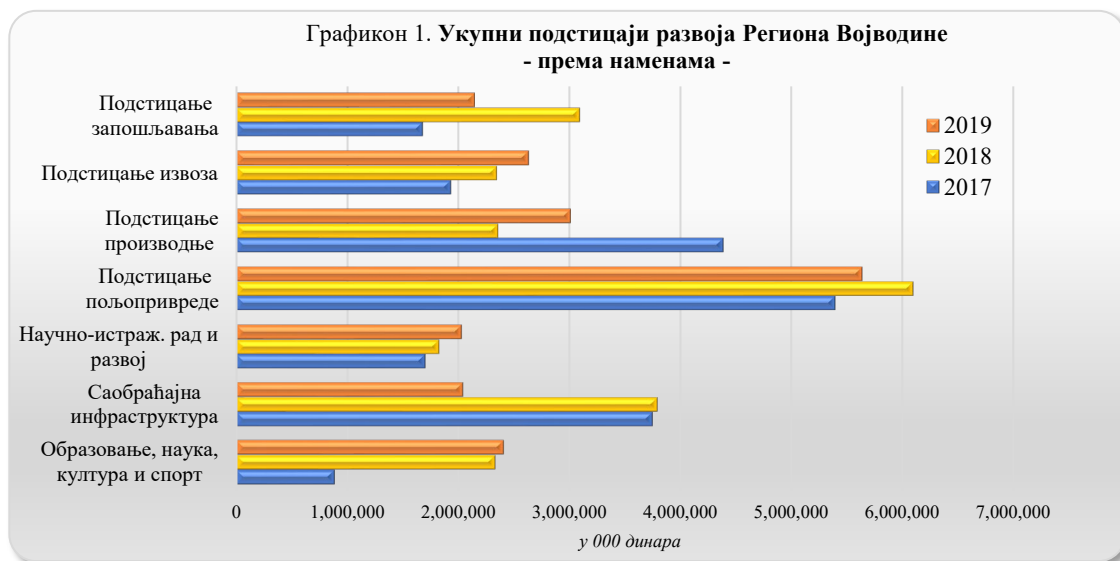
Табела 1. Укупни подстицаји регионалног развоја према наменама – Регион Војводине
у 000 РСД

	2017	2018	2019
01. Подстицање запошљавања	1.682.645	3.095.322	2.147.953
02. Кадровски и људски ресурси	1.990	952	797
03. Подстицање извоза	1.936.807	2.346.546	2.632.656
04. Подстицање производње	4.387.686	2.358.705	3.010.163
05. Подстицање пољопривреде	5.393.114	6.095.502	5.637.627
06. Научно-истраж. рад и развој	1.704.618	1.829.519	2.031.926
07. Прост. планирање и високоградња	21.787	21.443	19.718
08. Реструктурирање прив. субјеката		62	
09. Заштита животне средине	307.383	386.670	734.295
10. Еколошка инфраструктура	209.508	359.815	1.170
11. Саобраћајна инфраструктура	3.749.209	3.792.014	2.043.288
12. Комунална инфраструктура	715.275	847.636	886.136
13. Енергетска инфраструктура	94.103	34.057	90.382
14. Економска инфраструктура	57.442	8.966	86.651
15. Инфраструктура-друго	481.482	1.833.023	1.624.474
16. Здравство	695.928	444.894	250.875
17. образовање, наука, култура и спорт	888.545	2.332.156	2.408.176
18. Социјална заштита	33.189	68.416	-6.253 ¹
19. Изградња и јачање институција	6.765	11.700	11.298
20. Друге намене	706.359	800.989	1.894.451
Укупно	23.073.836	26.668.385	25.505.782

Захваљујући обиљу плодног, пољопривредног земљишта које чини 84% територије Војводине, пољопривреда је њен приоритетан сектор, па је логично да је пољопривреди

¹ Негативни износи представљају исправку вредности унетих подстицаја, нпр. нереализована вредност подстицаја која, у складу са уговором о реализацији средстава подстицаја, мора бити враћена реализатору подстицаја уколико корисник подстицаја не утроши додељена средства у року и на начин дефинисан уговором.

додељено највише средстава, 23,4% у 2017. години, у 2018. години 22,9%, а у 2019. години 22,1% укупне вредности подстицаја за регион.

Велики раст подстицаја у 2019. години, у поређењу са претходном годином забележен је у подстицању производње, са повећањем од 0,6 млрд. динара (+27,6%); подстицању извоза, са повећањем од 0,3 млрд. динара (+12,2%) и подстицању научно-истраживачког рада и развоја, са повећањем од 0,2 млрд. динара, (+11,1%).

Највећи пад подстицаја, међугодишње посматрано, остварен је у саобраћајној инфраструктури, за 1,7 млрд. динара (-46,1%) и у подстицању запошљавања, за 0,9 млрд. динара (-30,6%).

2. Укупни подстицаји регионалног развоја према врсти корисника

Посматрано према врсти корисника подстицаја развоја АП Војводине, у табели су за сваку посматрану годину приказани број корисника и припадајући износ подстицаја.

Табела 2. Укупни подстицаји регионалног развоја према врсти корисника–Регион Војводине
у 000 РСД

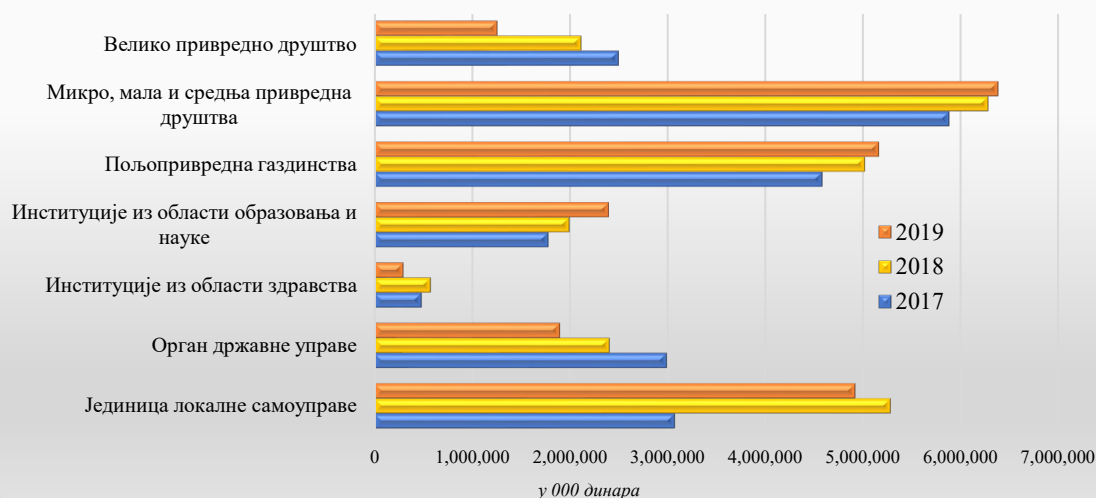
	2017		2018		2019	
	Број	Износ	Број	Износ	Број	Износ
01. Велико привредно друштво	42	2.500.690	55	2.117.178	69	1.261.066
02. Микро, мала и средња привредна друштва	1.290	5.884.198	1.343	6.273.263	1.129	6.375.363
03. Предузетник	2.035	601.222	2.407	817.863	2.312	1.258.528
04. Пољопривредна газдинства	145.616	4.585.354	95.528	5.013.130	92.295	5.158.403
05. Кластер	14	22.695	13	9.434	12	4.401
06. Пословни инкубатор	3	2.832	1	240		
07. Удружење	391	353.044	455	394.004	420	299.632
08. Друго правно лице	34	38.511	43	28.761	57	29.124
10. Фондови на регионалном и локалном нивоу						
11. Регионална развојна агенција	5	9.078	3	2.248	3	5.361
12. Институције из области образовања и науке	288	1.781.550	303	1.995.828	321	2.398.461
13. Институције из области културе	88	86.851	98	108.393	64	34.274
14. Институције из области здравства	164	486.131	166	579.054	150	301.185
15. Орган државне управе	89	2.992.214	129	2.404.661	109	1.901.133
16. Друге институције	14	330.270	14	1.360.177	7	1.318.163
17. Јединица локалне самоуправе	71	3.076.702	61	5.276.938	65	4.914.691
18. Други појединачни корисници	29	25.748	41	24.556	21	39.060
19. Остали корисници		296.748		262.659		206.938
Укупно	150.173	23.073.836	100.660	26.668.385	97.034	25.505.782

Највећи износи подстицаја у периоду 2017 - 2019. године су били усмерени ка, пре свега, микро, малим и средњим привредним друштвима, а потом и пољопривредним газдинствима; јединицама локалне самоуправе; институцијама из области образовања и науке и органима државне управе; који су збирно чинили 79,4% укупних подстицаја у 2017. години 78,6% у 2018. години и 81,3% у 2019. години. Најмање учешће у укупним подстицајима имају кластери и регионалне развојне агенције.

Најбројнији корисници средстава у посматраном низу година су пољопривредна газдинства, која чине око 96,0% свих корисника у укупним подстицајима регионалног развоја.

Уочава се да је у 2019. години 92.295 пољопривредних газдинстава корисника подстицаја (што је за 3,4% мање него у 2018.) и за чак 36,6% мање у односу на 2017. годину. Пољопривредници су у 2019. години добили средства у износу од 5,2 млрд. динара што је за 2,9% више него у 2018. години, а за чак 12,5% више од износа подстицаја у 2017. години.

Графикон 2. Укупни подстицаји развоја Региона Војводине
- према врсти корисника -

Ако посматрамо микро, мала и средња предузећа, пољопривредна газдинства и институције из области образовања и науке, евидентно је да су вредности подстицаја у континуираном расту од 2017. године. Највећи пад вредности подстицаја од 856 мил. динара (40,4%) бележи велико привредно друштво и орган државне управе (503,5 мил. динара, односно 20,9%). Највећи пад, процентуално изражено, бележе институције из области културе (68,4%), кластер (53,3%) и институције из области здравства за 48,0%.

3. Укупни подстицаји регионалног развоја према реализаторима

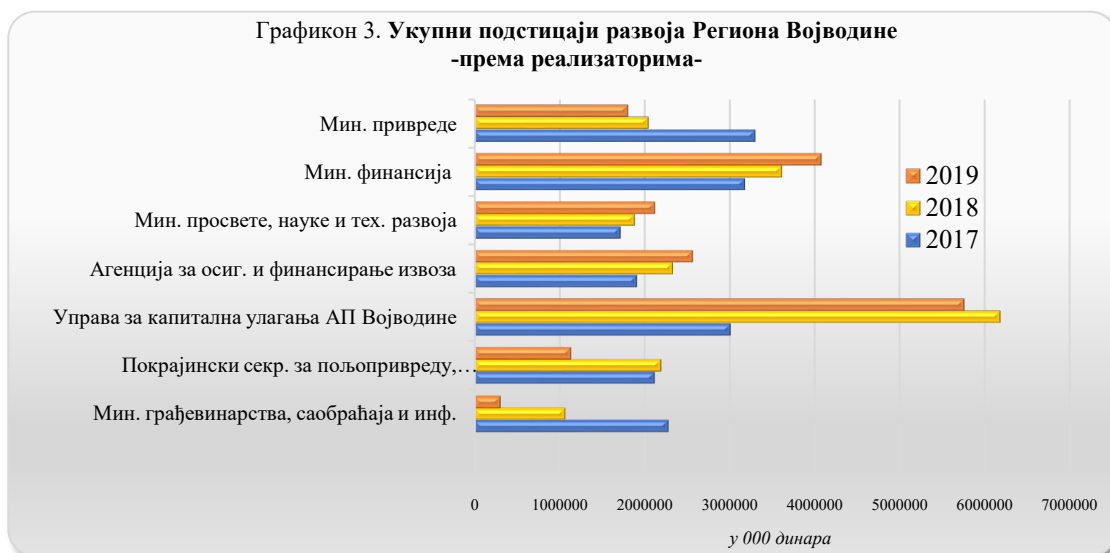
У табели су приказане институције тј. реализатори подстицаја (15 републичких и 9 покрајинских), број подстицаја регионалног развоја, који су реализовани током посматране године (од којих се неки реализују током више година и као такви улазе у укупан број подстицаја на нивоу појединачних година током којих се реализују) и износи подстицаја изражени у хиљадама динара.

Табела 3. Укупни подстицаји регионалног развоја према реализаторима – Регион Војводине
у 000 РСД

	2017	2017	2018	2018	2019	2019
	Број	Износ	Број	Износ	Број	Износ
01. Мин. привреде	63	3.297.009	55	2.046.218	22	1.810.490
02. Мин. финансија	326	3.176.247	308	3.608.447	294	4.082.544
03. Мин. заштите животне средине	14	65.428	21	85.366	24	342.717
04. Мин. грађевинарства, саобраћаја и инф.	1	2.279.600	14	1.069.068	8	310.313
05. Мин. рударства и енергетике	11	35.771	4	477	6	9.555
06. Мин. трговине, туризма и телеком.	34	91.966	48	203.534	43	211.209
07. Мин. за рад, зап, борачка и соц. питања	34	306.285	31	271.193	32	276.870
08. Мин. просвете, науке и тех. развоја	1.418	1.715.446	953	1.882.759	1.587	2.129.373
09. Мин. здравља			4	1.321	5	4.804
10. Мин. културе и информисања	110	362.156	301	1.242.093	5	1.535.650
11. Мин. за европске интеграције	6	540.822	18	455.598		
12. Фонд за развој Републике Србије	186	849.656	264	1.123.944	206	1.465.354
13. Национална служба за запошљавање	4.365	944.352	4.627	998.216	4.211	894.488
14. Развојна агенција Србије	300	132.452	198	249.280	269	526.491
15. Агенција за осиг. и финансирање извоза	44	1.909.521	42	2.331.053	36	2.570.564
16. Развојни фонд АП Војводине	116	671.501	210	928.112	214	812.069
17. Управа за капитална улагања АП Војводине	112	3.005.053	120	6.168.205	90	5.759.041
18. Покрајински секр. за енергетику, грађевинарство и саобраћај	242	189.650	223	236.383	231	158.497
19. Покрајински секр. за регионални развој, међурег. сарадњу и локалну самоуправу	91	294.646	95	522.116	99	361.258
20. Покрајински секр. за високо образовање и научноистраживачку делатност	4	9.220				
21. Покрајински секр. за пољопривреду, водопривреду и шумарство	417	2.117.924	561	2.192.428	385	1.139.789
22. Покрајински секр. за привреду и туризам	702	528.735	786	451.121	841	397.292
23. Покрајински секр. за спорт и омладину	94	266.330	94	288.848	256	303.665
24. Покрајински секр. за урбанизам и заштиту животне средине	66	284.064	35	312.604	50	403.747
Укупно	8.756	23.073.836	9.012	26.668.385	8.914	25.505.782

Након раста у 2018. години, како број, тако и вредност реализованих подстицаја пада у 2019. години. Највећи износ подстицаја у 2017. години реализовало је Министарство привреде, а у 2018. и 2019. години Управа за капитална улагања АП Војводине, реализовала је подстицаје у износу од 6,2 и 5,8 млрд. динара, респективно. Следећи по реализацији подстицаја у 2019. години су Министарство финансија са 4,1 млрд. динара (16,0%) и Агенција за осигурање и финансирање извоза (2,6 млрд. динара – 10,1%).

Покрајински органи и институције су у 2019. години учествовали са 36,6% од укупног износа подстицаја за развој Региона Војводине.

У посматраном периоду, вредност подстицаја које је реализовала Управа за капитална улагања и Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство, расте у 2018. години, док пада у 2019. години. Вредност подстицаја које је реализовало Министарство финансија; Министарство просвете, науке и технолошког развоја; Агенција за осигурање и финансирање извоза, Министарство заштите животне средине и Министарство културе и информисања континуирано расте у периоду 2017 - 2019. година.

4. Укупни подстицаји регионалног развоја према врсти финансијског подстицаја

Регионална политика истиче потребу планирања финансијског оквира као битног сегмента управљања регионалног развоја, при чему се финансирање истог обезбеђује из више извора: републичког/покрајинског буџета и фондова, европских претприступних фондова, донација и међународних кредита. Следећи облици финансијског подстицаја имају повратни карактер: кредит, субвенција, финансијска подршка – друго и друга средства.

Табела 4. Укупни подстицаји регионалног развоја према врсти финансијског подстицаја
у 000 РСД

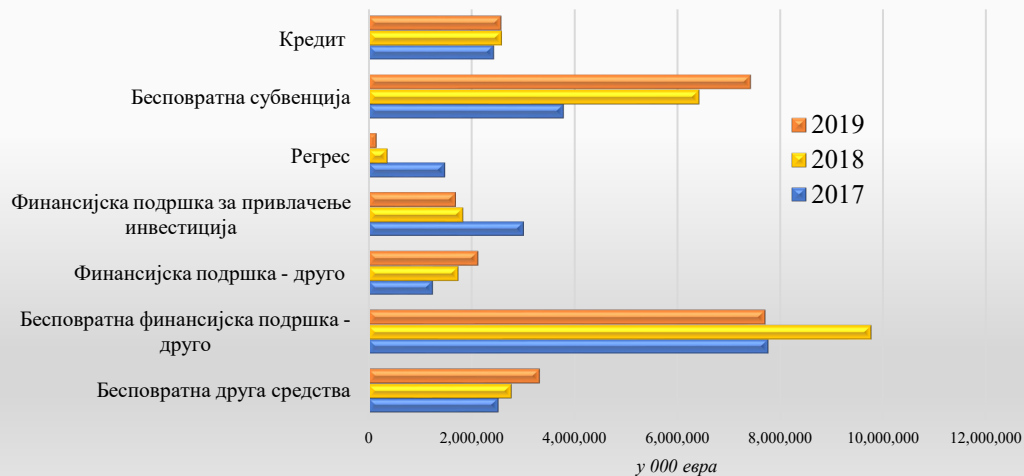
	2017	2018	2019
01. Кредит	2.438.821	2.602.223	2.582.629
02. Субвенција	10.944	3.763	
03. Бесповратна субвенција	3.792.985	6.433.810	7.415.377
04. Субвенционисана камата	371.886	547.821	350.632
05. Премија			
06. Регрес	1.491.977	377.108	167.740
07. Повраћај средстава	150.633	145.729	126.030
08. Финансијска подршка за привлачење инвестиција	3.020.609	1.847.332	1.703.543
09. Финансијска подршка - друго	1.254.533	1.754.694	2.132.867
10. Бесповратна финансијска подршка - друго	7.759.657	9.770.779	7.695.684
11. Међународна бесповратна развојна помоћ	253.863	393.389	
12. Друга средства		817	
13. Бесповратна друга средства	2.527.929	2.790.920	3.331.280
Укупно	23.073.836	26.668.385	25.505.782

У 2019. години највећи износ финансијских подстицаја у Региону Војводине је пласиран у облику бесповратне финансијске подршке (30,2%); потом у виду бесповратне субвенције (29,1%); других бесповратних средстава (13,1%) и кредита (10,1%). Бесповратна финансијска подршка, у износу од 7,7 млрд. динара у 2019. години је мања за 21,2% у односу на исти облик подстицаја 2018. године, док је у поређењу са 2017. годином приближно једнака.

Поменуте, повратне врсте финансијског подстицаја су у укупним подстицајима током 2017, 2018. и 2019. године имале удео од 37,9%, 27,3% и 27,7%, респективно.

Оствареној негативној разлици укупних подстицаја од 1,2 млрд. динара у 2019. у односу на 2018. годину највише је допринео пад по основу бесповратне финансијске подршке - друго (2,1 млрд. динара, што је вредност 21,2% мања од оне у 2018. години) и међународна бесповратна развојна помоћ која је изостала у 2019. години (393,4 мил. динара). Позитиван допринос укупним подстицајима у 2019. години дали су следећи финансијски подстицаји: бесповратне субвенције, које су 2019. године за 981,6 мил. динара веће него у 2018. години и бесповратна друга средства, која су у 2019. години повећана за 540,4 мил. динара .

Графикон 4. Укупни подстицаји развоја Региона Војводине
-према врсти финансијског подстицаја-

Ако посматрамо бесповратне субвенције, финансијску подршку-друго и бесповратна друга средства, евидентно је да су вредности ових врста финансијских подстицаја у континуираном расту у периоду 2017 - 2019. године.

5. Укупни подстицаји регионалног развоја према нивоу територијалног усмеравања

Табела 5. Укупни подстицаји регионалног развоја према нивоу територијалног усмеравања
у 000 РСД

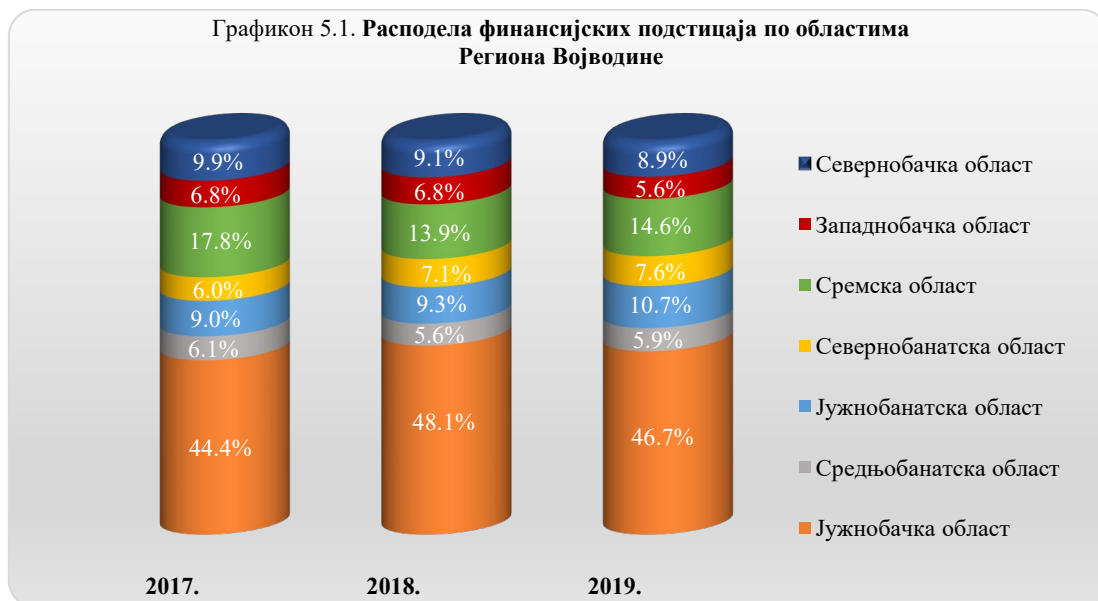
	2017	2018	2019
01. Општине - подстицаји усмерени на ниво општине	19.872.072	24.667.762	23.350.515
02. Области - подстицаји усмерени на ниво области	131.107	56.012	40.977
03. Региони - подстицаји усмерени на ниво региона	3.070.657	1.944.611	2.114.290
Укупно	23.073.836	26.668.385	25.505.782

Према нивоу територијалног усмеравања, у 2019. години највеће учешће у укупним подстицајима развоја Региона Војводине имају подстицаји усмерени на ниво општине (91,5%). Паду укупних подстицаја од 1,2 млрд. динара у 2019. у односу на 2018. годину допринели су подстицаји усмерени на ниво општина (смањење од 1,3 млрд. динара, односно 5,3%). Негативан допринос, односно пад вредности остварили су и подстицаји усмерени на ниво области (пад од 15,0 мил. динара, односно 26,8%), док раст од 169,7 мил. динара бележи ниво региона (односно 8,7%).

Финансирање програма и пројеката од значаја за Војводину јесте начин да неразвијене војвођанске општине изграде и реконструишу школе и путеве, водоводну и канализациону мрежу, бицикличичке стазе и тротоаре, спортске хале, домове култура, а да велике и развијене општине, са додатним средствима ускладе развој инфраструктуре са нараслим потребама привреде и повећаног броја становника, здравствених, образовних и културних институција, а све са једним циљем – бољи живот грађана Војводине.

Графикон 5.1. Расподела финансијских подстицаја по областима Региона Војводине

Из графичког приказа расподеле финансијских подстицаја по областима Региона Војводине, уочавамо да су кроз цео посматрани период општине Јужнобачке области користиле највише подстицаја (44,4% у 2017, 48,1% у 2018. и 46,7% у 2019. години). Континуиран раст учешћа у укупним подстицајима, у посматраном периоду, оствариле су Севернобанатска и Јужнобанатска област. Опадајуће учешће у подстицајима Региона Војводине забележено је код Севернобачке области, док код осталих области удео осцилира.

Табела 5.1. Укупни износи подстицаја општина по појединим областима региона Војводине

у 000 РСД

	2017.	2018.	2019.
Јужно-бачка област	8.883.162	11.901.256	10.918.490
Средње – банатска област	1.219.259	1.379.989	1.371.444
Јужно – банатска област	1.805.783	2.307.714	2.506.023
Северно – банатска област	1.202.493	1.757.988	1.776.936
Сремска област	3.557.416	3.445.197	3.427.087
Западно – бачка област	1.352.827	1.693.522	1.308.093
Северно – бачка област	1.982.238	2.238.108	2.083.419
Укупно	20.003.178	24.723.774	23.391.492

У 2019. години забележен је пад подстицаја у односу на 2018. годину. Раст вредности подстицаја је евидентан у Јужнобанатској и Севернобанатској области, док остале области бележе пад вредности подстицаја.

Извор података:

Агенција за привредне регистре, Република Србија.